

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्
पदपूर्ति तथा बढुवा समिति
सानोठिमी, भक्तपुरको

कृषि सहायक प्रशिक्षक (पशुपालन)
(सहायकस्तर प्रथम श्रेणी प्राविधिक) पदको
खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

सेवा : प्राविधिक तथा प्रशिक्षण समूह : कृषि तथा भेटेरेनरी प्राविधिक प्रशिक्षण समूह : पशुपालन
पद : कृषि सहायक प्रशिक्षक (पशुपालन) स्तर : सहायक स्तर प्रथम श्रेणी

पाठ्यक्रमको रूपरेखा : यस पाठ्यक्रमको आधारमा निम्नानुसार दुई चरणमा परीक्षा लिइने छ ।

प्रथम चरण : लिखित परीक्षा

पूर्णाङ्क : २००

द्वितीय चरण : अन्तरवार्ता

पूर्णाङ्क : २५

प्रथम चरण : लिखित परीक्षा योजना

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या अंक भार	समय
प्रथम	सामान्य ज्ञान र सामाजिक अध्ययन	१००	४०	बस्तुगत बहुउत्तर (Multiple Choice)	५० × २ = १००	१ घण्टा
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी विषय	१००	४०	बस्तुगत बहुउत्तर (Multiple Choice)	२५ × २ = ५०	३० मिनेट
				विषयगत छोटो उत्तर	५ × १० = ५०	२ घण्टा

द्वितीय चरण : अन्तर्वार्ता योजना

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली
अन्तर्वार्ता	२५	मौखिक

- माथि उल्लेखित सेवा अन्तर्गतका समूहहरूको खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम उपर्युक्त बमोजिम हुनेछ ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अङ्ग्रेजी अथवा नेपाली र अङ्ग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ ।
- यस पाठ्यक्रममा जे सुकै लेखिएको भएतापनि पाठ्यक्रममा परेका ऐन, नियमहरू परीक्षाको मितिभन्दा ३ (तीन) महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाइएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा रहेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको अन्तर्वार्तामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- प्रथम चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारको प्राप्ताङ्क र द्वितीय चरणको अन्तर्वार्तामा प्राप्त गरेको अङ्क जोडी योग्यताक्रम अनुसार सिफारिस गरिनेछ ।
- पाठ्यक्रम लागु मिति : २०७१ वैशाख २३ गतेदेखि
- यस भन्दा अगाडि लागु भएको माथि उल्लिखित सेवा/समूह/उप-समूहको पाठ्यक्रम खारेज गरिएको छ ।

द्रष्टव्य : सीमित खुल्ला प्रतियोगिताको लागि पनि यही पाठ्यक्रम लागू हुनेछ । साथै उक्त सीमित खुला प्रतियोगितातर्फका उम्मेदवारहरूको लिखित परीक्षाको उत्तीर्णाङ्क परिषद्को कर्मचारी सेवा शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी विनियमावली २०६९ को विनियम २९ मा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ ।

कृषि सहायक प्रशिक्षक (पशुपालन)
(सहायकस्तर प्रथम श्रेणी प्राविधिक) पदको
खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र : सामान्य ज्ञान र सामाजिक अध्ययन

पूर्णाङ्क - १००

- नेपालको भौगोलिक ऐतिहासिक, आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, राजनीतिक अवस्था र खेलकुद सम्बन्धी जानकारी
- विश्वका महत्वपूर्ण समसामयिक घटना सम्बन्धी जानकारी
- विज्ञान प्रविधि सम्बन्धी महत्वपूर्ण उपलब्धि सम्बन्धी जानकारी
- नेपालको लोकतन्त्रका लागि भएका महत्वपूर्ण अभ्यासहरू
- भौगोलिक आधारमा नेपालको विभाजन र प्रत्येक भागका विशेषताहरू, नेपालको प्राकृतिक सम्पदा, जलस्रोत, पहाडहरू, खानी, जलवायु
- नेपालमा योजनाबद्ध विकास र नेपालको सरकारी बजेट प्रणाली
- आर्थिक विकास र नेपालको आर्थिक पक्ष एवं अर्थतन्त्र सम्बन्धी पक्षहरू
- वातावरण प्रदूषणका कारणहरू र यसबाट हुने खतराहरू, वातावरण स्वच्छ र सन्तुलित राख्ने उपायहरू, शहरीकरण र जनसङ्ख्या वृद्धि तथा वातावरणको सम्बन्ध
- नेपालको परराष्ट्र सम्बन्ध, सार्क र संयुक्त राष्ट्रसङ्घ सम्बन्धी जानकारी

कृषि सहायक प्रशिक्षक (पशुपालन)
(सहायकस्तर प्रथम श्रेणी प्राविधिक) पदको
खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीय पत्र : सेवा सम्बन्धी विषय

पूर्णाङ्क - १००

1. General Agriculture

Importance of Agriculture and Livestock in Nepal: Major branches of agriculture, cropping pattern, cropping system, conservation of local method, measuring land ie (hector, Bighas, Ropani) calculation of fertilizers and chemicals. Different methods of disease and insects control. Definition, disadvantage and control method of weed. Soil sample taking, compost making, organic and inorganic fertilizers, their methods of application definition of soil, climate, weather, soil erosion and its control measure, off season farming, kitchen gardening.

Production Technique: Sowing to harvesting major vegetables in Nepal and their recommended varieties: Production techniques (sowing to harvesting) disease, insects, control methods of the following:

Rice, Maize, Wheat, Potato, Sugarcane, Jute, Cole crops, Root vegetable, Tomato, Broad Leaf Mustard, mango, Apple, Banana, Plum, Guava

2. Extension

2.1 Purpose meaning philosophy and principle of agriculture extension. Importance of agriculture extension in Nepal, role of JT in agriculture and livestock extension in Nepal.

2.2. Develop a program plan implementation, monitoring and evaluation. Educational method of extension activities. Organize and run 4-H club.

3. Marketing and Credit

Function of marketing, role of marketing agencies in Nepal, main problems with marketing in Nepal, affect of marketing of product due to supply, demand, quality of product and location.

4. Livestock Production:

4.1 Importance and scope of livestock production in Nepal.

4.2 Components of nutrition and their function in animal.

4.3 Principle of making a feed or ration, digestive system of ruminant and non ruminant.

4.4 Housing spacing, breeds, feeding requirements of sheep, goat, cattle, buffalo, pig, poultry.

4.5 Heat symptoms, external symptoms of pregnancy in late stage of cattle, sheep, goat, pig.

4.6 Definition of chronic, acute infections and non infectious disease.

4.7 Prevention measures of disease.

4.8 Case history of sick animal.

4.9 Calculation of dosage of drug, vaccine and medicines based upon the weight of animals.

4.10 Sign of dehydration and use of rehydration in livestock.

5. Animal Health

5.1 Definition of first aid and first aid of fracture, burns, common poisoning, stop bleeding.

5.2 Different methods of administration of drugs.

5.3 Common external parasite in livestock, their symptoms and treatment.

5.4 Common Internal parasite in livestock, their symptoms and treatment.

- 5.5 Difference among a virus, bacteria and protozoa and their general method of treatment.
- 6. Disease**
- 6.1 Bacterial disease Haemorrhagic, Septicemia, Anthrax, Black quarter, Enterotoxemia, foot rot, brucellosis, pullorum disease, fowl cholera, fowl typhoid, Mastitis, TB, pneumonia.
- 6.2 Viral disease (swine fever, sheep/goat pox, fowl pox, Ranikhet disease, Marek's disease)
- 6.3 Reason, PPR in goat, FMD symptoms and treatment of Retention of Placenta, Abortion, Dystocia.
- 6.4 Metabolic diseases.
- 7. Fodder and Pasture**
- 7.1 Legumes and non Legumes grass. Different methods of pasture development
- 7.2 legume (Berseem, cowpea, white clover, red clover, lucern, desmodium, Vetch)
- 7.3 Grass (Napier, Para, Setaria Ry grass, cock foot)
- 7.4 Urea treatment in rice straw
- 7.5 Method of Hay and Silage making.
- 7.6 Common fodder trees
- 8. Dairy Enterprise**
- 8.1 Definition, importance, composition, status of milk production in Nepal
- 8.2 Concept of milk quality, adulteration in milk
- 8.3 Processing of milk, cooling, homogenization, pasteurization, standardization
- 8.4 Manufacturing of milk products: Paneer, Yoghurt, Ice cream, Cheese.
9. पशुस्वास्थ्य तथा पशु सेवा ऐन, २०६४, पशु बधशाला र मासु जाँच ऐन, २०५५, नेपाल पशु चिकित्सा परिषद् ऐन, २०५५
- 10. Instructional Skills**
- Develop a lesson plan
  - Develop a session plan (5D method)
  - Demonstrate a skill
  - Use basic platform skills
  - Give an illustrated talk
  - Prepare wall charts / flip charts
  - Develop PowerPoint slides
  - Develop performance guide
  - Develop product rating instrument
  - Construct knowledge test
  - Develop multiple-choice test items.
- 11. कार्यालयमा कम्प्युटर प्रयोग**
- Microsoft Office (Ms-Word, Ms-Excel, PowerPoint) सम्बन्धी जानकारी

॥ समाप्त ॥